

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku, má časovou dotaci 4 vyučovací hodiny týdně v každém ročníku.

Výuka tohoto předmětu může být dále doplněna povinně volitelnými předměty. Vyučování českého jazyka a literatury na 2. stupni navazuje na vyučování tohoto předmětu na 1. stupni, návaznost je zajištěna nejen vzdělávacím plánem, ale i konkrétní spoluprací vyučujících (zejména 5. a 6. ročníku). Žákům, pro něž je český jazyk jazykem cizím, škola nabízí pomoc v rámci základní jazykové přípravy, v rámci kroužků, v rámci podpůrných opatření a také zprostředkováním kontaktu na organizace, které se pomocí mladým migrantům zabývají (další kurzy).

Vzdělávací obsah předmětu má komplexní charakter, ve výuce se prolínají výchova jazyková, komunikační a slohová a literární výchova. Hlavní důraz je kladen na rozvoj komunikačních schopností. Veškeré poznatky teoretické (jazykové, stylistické, literární) nejsou předávány žákům samoúčelně, slouží k rozvoji komunikačních schopností, schopností porozumět mluvenému projevu či psanému textu, správně interpretovat. Znalosti a dovednosti získané v rámci výuky českého jazyka a literatury jsou také předpokladem studia cizích jazyků i studia všech ostatních oborů. Výuka je však zaměřena nejen na přípravu na další studium, ale rovněž na získání dovedností využitelných v praxi, v životě soukromém i občanském (veřejné vystupování, diskuse, korespondence soukromá i úřední, životopis apod.). V literární výchově je pak kladen důraz i na estetická a etická hlediska, rozvíjí se také schopnost empatie.

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura je tedy **zaměřeno na:**

- rozvíjení komunikačních dovedností (mluvený i psaný projev),
- rozvíjení schopností v oblasti vyjadřování svých názorů a pocitů kultivovanou formou, zároveň pěstování respektu k ostatním lidem a jejich vyjádřením,
- porozumění různým druhům psaných i mluvených projevů, orientace v nich, pochopení komunikačního záměru autora (včetně skryté manipulace),
- zvládnutí práce s textem jako zdrojem informací, práci s prameny, studijní schopnosti a návyky potřebné pro další vzdělání i celoživotní sebevzdělávání,
- rozvíjení kladného vztahu k literatuře, rozvoj emocionálního a estetického vnímání díla,
- formování kladného vztahu k mateřskému jazyku.

Český jazyk a literatura má úzké vazby zejména s **Dějepisem** (vývoj jazyka, literární historie), vazby jsou ale i k řadě dalších předmětů, což je dáno především charakterem používaných textů či volbou témat pro tvorbu samostatných projevů. Nezanedbatelná je spolupráce s předmětem **Informatika** (komunikace e-mailem, chatování, zpracování textu v textovém editoru apod.). Výuka českého jazyka a literatury se i nadále musí přizpůsobovat rozvoji komunikačních technologií.

Výukou v předmětu prolínají následující **průřezová témata:**

OSV

- každodenní verbální komunikace, neverbální komunikace, rozvoj sociálních dovedností, schopnosti řešit problémy, uvědomování si hodnoty různosti lidí, tolerance jiných názorů, uvědomování si mravních rozměrů lidského chování, formování studijních dovedností

VDO

- demokratické zásady ve vybraných literárních dílech, respekt k lidským právům a svobodám, rozvíjení schopností naslouchání a empatie, rozvoj komunikativních, formulačních, argumentačních, dialogických a prezentačních dovedností, rozvoj kritického myšlení a posuzování problémů

EGS

- zvládnutí mateřského jazyka jako předpoklad osvojování cizích jazyků, život v cizích zemích (prostřednictvím vybraných textů), pozitivní postoje k jinakosti, překonávání předsudků a stereotypů

MKV

- jiná etnika – jejich literatura, témata svobody, rovnosti v literatuře

EV

- vztah k přírodě, přírodnímu a kulturnímu dědictví (volba textů), komunikace o problémech životního prostředí

MDV

- vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, volba vhodných prostředků verbálních i neverbálních, rozpoznání věrohodného a manipulativního sdělení, analýza médií, rozvíjení schopností vést dialog a argumentovat

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel rozvíjí u žáků uvedené kompetence následujícím způsobem:

Kompetence k učení

Při výuce vede žáky k(e):

- vyhledávání a třídění informací
- užívání správné terminologie
- kritickému zhodnocení výsledků jejich práce, k diskusi o výsledcích práce
- využívání výpočetní techniky, různých informačních zdrojů

Kompetence k řešení problémů

Při výuce vede žáky k(e):

- volbě různých postupů řešení problémů
- plánování postupu řešení problému
- kritickému myšlení
- obhajování jejich rozhodnutí
- vyhledávání informací potřebných k řešení problému
- využívání získaných vědomostí a dovedností k hledání různých variant řešení problémů a k samostatnému řešení problému
- tomu, aby se rozhodovali uvážlivě a dokázali obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Při výuce vede žáky k(e):

- spolupráci, zadává problémy, o nichž mohou žáci diskutovat
- respektu k názorům ostatních, k ohleduplnosti
- rozvíjení schopností verbální i neverbální komunikace
- rozvíjení schopností správné a věcné argumentace
- volení vhodných prostředků verbální i neverbální komunikace, kultivovanému vyjadřování ústně i písemně
- spolupráci
- respektování názorů druhých, naslouchání jim a reagování vhodným způsobem
- tomu, aby se dokázali zapojit do diskuse, vyjádřit své názory, s využitím vhodných argumentů je obhájit

Kompetence sociální a personální

Při výuce vede žáky k(e):

- ohleduplnosti a respektu k druhým
- dodržování pravidel včetně pravidel slušného chování
- pěstování zdravé sebedůvěry
- vzájemné pomoci, rozvíjení schopnosti spolupracovat

Kompetence občanské

Při výuce vede žáky k(e):

- účinné spolupráci ve skupině
- úctě k odlišným názorům a postojům i k zájmu o jejich bližší poznání, k přemýšlení o nich
- pěstování schopností vcítit se do situace jiných lidí,
- odmítání útlaku a násilí (volba textů v literatuře)
- zájmu o kulturní dědictví,

Kompetence pracovní

Při výuce vede žáky k(e):

- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, hygieny práce (správné návyky při psaní, čtení, práci s počítačem)
- motivaci k využívání znalostí v praxi

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

6. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			

<ul style="list-style-type: none"> - dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru - odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru 	Mluvený projev, mluvené žánry <ul style="list-style-type: none"> - zásady dorozumívání - základní mluvené žánry podle komunikační situace (oslovení, dialog, vypravování, popis) - zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu) 	OSV (komunikace verbální i neverbální, rozvoj sociálních dovedností, tolerance, rozvoj studijních dovedností) MDV (hodnocení projevů a textů v médiích, volba vhodných prostředků, rozvíjení schopností argumentovat)	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní - rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj 	Písemný projev Jednoduché formuláře Nejpoužívanější komunikační žánry <ul style="list-style-type: none"> - inzerát - přihláška - dotazník - objednávka - pozvánka - zpráva a oznámení - telefonická komunikace Vypravování Popis <ul style="list-style-type: none"> - popis místa, předmětu, pracovního postupu, osoby, dějový Korespondence <ul style="list-style-type: none"> - soukromý dopis a úřední dopis - e-mail - vzkaz Práce s informacemi <ul style="list-style-type: none"> - práce s informacemi výtah, výpisky, encyklopedická hesla, reklamní a propagační texty) Tvořivé psaní <ul style="list-style-type: none"> - tvořivé psaní (vypravování příběhů, zážitků, báje, pohádky) 		
<ul style="list-style-type: none"> - odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji 	Čtení <ul style="list-style-type: none"> - praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu) - prožitkové 		práce se zadanými texty i s texty a projevy spolužáků
<ul style="list-style-type: none"> - odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji 	Naslouchání <ul style="list-style-type: none"> - praktické (empatie, podnět k jednání) - kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikativní záměr mluvčího, zvukové prostředky) - zážitkové 		
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
<ul style="list-style-type: none"> - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami 	Obecné poučení o jazyce Čeština jako jazyk mateřský <ul style="list-style-type: none"> - jazyk spisovný, nespisovný, nářečí - jazyková norma a kodifikace - jazykové příručky 	Mezipředmětové vztahy dle volby textu OSV (rozvoj studijních dovedností, schopnost řešit problémy)	využívání příruček v průběhu celého školního roku
<ul style="list-style-type: none"> - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí 	Pravopis lexikální, morfologický, syntaktický Pravidla českého pravopisu <ul style="list-style-type: none"> - opakování, osvojování pravidel - procvičování 	MDV (hodnocení projevů a textů v médiích, volba vhodných prostředků)	pravopisné učivo a procvičování v průběhu celého školního roku
<ul style="list-style-type: none"> - spisovně vyslovuje česká slova 	Zvuková stránka jazyka <ul style="list-style-type: none"> - zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči, intonace, členění souvislé řeči 		
<ul style="list-style-type: none"> - správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci 	Tvarosloví Slovní druhy <ul style="list-style-type: none"> - třídění slovních druhů Ohebné slovní druhy		

	<ul style="list-style-type: none"> - mluvnické významy a tvary slov (zaměření především na opakování a procvičování podstatných a přídavných jmen) - podst. jména pomnožná, hromadná a látková, konkrétní a abstraktní, obecná a vlastní, tvary podst. jmen a zvláštnosti ve skloňování - příd. jména: druhy, tvoření tvarů, jmenné tvary, stupňování - zájmena: druhy, tvary - číslovky: skloňování a pravopis číslovek - mluvnické kategorie sloves, správné tvary sloves 		
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě	Skladba Výpověď, věta a souvětí Stavba věty <ul style="list-style-type: none"> - základní větné členy, shoda přísudku s podmětem - předmět, příslovečné určení, přívlastek 		využití moderních syntaktických teorií- důraz na kombinace tradiční a valenční syntaxe
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Čtenářská dílna Samostatná četba <ul style="list-style-type: none"> - doporučená četba (dle seznamu zadaného vyučujícím) - četba dle vlastního výběru (divadelní nebo filmové představení) - vedení záznamů o četbě - práce s textem dle zadání - hodnocení přečteného, vyjadřování vlastního názoru - sdílení čtenářských zážitků - formulace individuálního pochopení textu 	OSV (uvědomování si hodnoty různosti lidí, tolerance jiných názorů, uvědomování si mravních rozměrů lidského chování, formování studijních dovedností) MDV (vnímání psaného textu) EGS (dějiny, život v jiných zemích) EV (vztah k přírodě, vztah k přírodnímu a kulturnímu dědictví)	- v průběhu školního roku základy literární teorie a historie, literárně-výchovné aktivity, čtenářská dílna
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Interpretace literárních textů <ul style="list-style-type: none"> - formální stránka lit. díla, jazyk, struktura - téma, smysl lit. díla (volba textů dle uvedených druhů a žánrů) 		
- přednese přiměřený literární text - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Tvořivé činnosti s literárním textem Přednes uměleckého textu <ul style="list-style-type: none"> - přednes vhodného literárního textu (poezie) Reprodukce textu <ul style="list-style-type: none"> - volná reprodukce textu - záznam a reprodukce hlavních myšlenek Dramatizace <ul style="list-style-type: none"> - dramatizace vhodného textu Vlastní tvorba <ul style="list-style-type: none"> - vlastní výtvarný doprovod k literárním textům - vytváření vlastních textů (pohádka, báje, pověst, dobrodružný příběh) 		
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Základní literární druhy a žánry <ul style="list-style-type: none"> - poezie, próza - žánry lyrické, epické - lidová slovesnost Epika <ul style="list-style-type: none"> - bajky klasické i moderní - pohádky lidové i autorské, jejich sběratelé a autoři - báje a eposy (moderní převyprávění) - pověsti 	Dějepis Výtvarná výchova (antické výtvarné umění) Zeměpis VDO (respekt k lidským právům a svobodám, rozvíjení schopnosti empatie, rozvoj kritického myšlení)	

	<ul style="list-style-type: none"> - dobrodružná literatura - humoristická literatura Lyrika <ul style="list-style-type: none"> - epigram, epitař - óda, hymnus, elegie - píseň Lyrickoepické žánry <ul style="list-style-type: none"> - balada - romance Drama <ul style="list-style-type: none"> - tragédie, komedie, činohra - hudebně-dramatické žánry - drama a divadlo Komiks <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - autoři komiksu pro děti a mládež 		
<ul style="list-style-type: none"> - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora 	Základy literární teorie a historie Obecná charakteristika literatury <ul style="list-style-type: none"> - literatura a estetické prožitky, funkce literatury - literatura umělecká a věcná - ústní slovesnost - literatura pro děti a mládež 		
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování 	Porovnání literárního a filmového zpracování <ul style="list-style-type: none"> - porovnání známé pohádky a jejího filmového zpracování (volba dle znalostí žáků) 		

7. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
<ul style="list-style-type: none"> - dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči 	Mluvený projev, mluvené žánry <ul style="list-style-type: none"> - komunikační normy - prostředky nonverbální a paralingvální - vypravování - referát 	OSV (komunikace, rozvoj sociálních dovedností, formování studijních dovedností) Mezipředmětové vztahy – odborná témata z různých předmětů (zejména Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis, Dějepis)	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát 	Čtení <ul style="list-style-type: none"> - věcné (studijní, jako zdroj informací, vyhledávací) 	MDV (hodnocení projevů a textů v médiích, volba vhodných prostředků, rozvíjení schopnosti argumentovat) VDO (rozvíjení schopnosti naslouchání, rozvoj komunikativních, formulačních a prezentačních dovedností)	
<ul style="list-style-type: none"> - odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji 	Naslouchání <ul style="list-style-type: none"> - věcné (soustředěné, aktivní) 		
<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní - využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří 	Písemný projev Práce s informacemi <ul style="list-style-type: none"> - výpisek, klíčová slova, hlavní myšlenky, práce s grafy a tabulkami Životopis, Žádost Popis <ul style="list-style-type: none"> - subjektivně zbarvený popis 		

otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	- popis osoby, literární nebo filmové postavy Vypravování		
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Obecné poučení o jazyce Jazykové příručky - práce s jazykovými příručkami	Mezipředmětové vztahy dle volby textu OSV (rozvoj studijních dovedností, schopnost řešit problémy)	- využívání příruček v průběhu celého školního roku
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopis lexikální, morfologický, syntaktický Pravidla českého pravopisu - opakování, osvojování pravidel - procvičování		- pravopisné učivo i procvičování v průběhu celého školního roku
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov	Nauka o slově Obohacování slovní zásoby, tvoření slov - opakování a procvičování učiva - odvozování - skládání, zkracování Význam slov - věcný význam slov - sousloví a rčení - slova jednoznačná a mnohoznačná - antonyma, homonyma, synonyma - odborné názvy	MDV (hodnocení projevů a textů v médiích, volba vhodných prostředků, vnímání mluveného i psaného projevu a jeho stavby)	
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví Slovní druhy - třídění slovních druhů Ohebné slovní druhy - procvičování učiva o jménech - vztažná zájmena - slovesa (slovesný rod, obtížnější slovesné tvary) Neohebné slovní druhy - příslovce (tvoření, stupňování)		
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Skladba Výpověď - věta s podmínkou, bez podmínky (jednočlenná, dvojčlenná) - větné ekvivalenty - druhy podle funkce Stavba věty - větné členy základní a rozvíjející a odpovídající druhy vedlejších vět - větné členy několikanásobné - pořádek slov ve větě		kombinace přístupu tradiční a valenční syntaxe
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Čtenářská dílna Samostatná četba - doporučená četba (dle seznamu zadaného vyučujícím) - četba dle vlastního výběru (divadelní nebo filmové představení) - vedení záznamů o četbě - práce s textem dle zadání - hodnocení přečteného, vyjadřování vlastního názoru - sdílení čtenářských zážitků - formulace individuálního pochopení textu	OSV (uvědomování si mravních rozměrů lidského chování, formování studijních dovedností) MKV (jiná etnika – jejich literatura, témata svobody a rovnosti) MDV (vnímání psaného projevu, jeho stavby, rozvíjení schopnosti argumentovat)	v průběhu školního roku základy literární teorie a historie, literárně-výchovné aktivity, čtenářská dílna
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Interpretace literárních děl Interpretace literárních textů - formální stránka lit. díla, jazyk, struktura - téma, smysl lit. díla		

	(volba textů dle uvedených druhů a žánrů)		
- přednese přiměřený literární text - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Tvořivé činnosti s literárním textem Přednes uměleckého textu - přednes vhodného literárního textu Reprodukce textu - volná reprodukce textu - záznam a reprodukce hlavních myšlenek Vlastní tvorba - vlastní výtvarný doprovod k literárním textům - vytváření vlastních textů (bajka, pověst, hrdinský příběh)		
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Literární věda - tematická vrstva literárního díla - jazyková vrstva literárního díla Literární druhy a žánry Próza - povídka - novela - román - fantasy literatura - sci-fi - literatura faktu (životopis, autobiografie, memoáry, deník, cestopis) - publicistika Poezie - limerick - nonsens - balada a romance Hlavní vývojová období národní a světové literatury – vybraná díla Literatura období starověku - počátky slovesného umění - Bible - antická literatura Literatura období středověku - lidová a světská literatura - náboženská literatura - středověké drama - hrdinské eposy a romány - legendy - chorál - počátky literatury v českých zemích, doba Karla IV. a doba husitská Literatura období renesance a humanismu - světová literatura renesance a humanismus - česká renesanční a humanistická literatura Literatura období baroka a klasicismu - evropská barokní literatura - česká barokní literatura - klasicistní literatura	Dějepis, Výtvarná a Hudební výchova, Zeměpis	
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Základy literární teorie a historie Literární dílo – vrstvy a prvky - struktura literárního díla - jazyk literárního díla Obecná charakteristika literatury - literatura národní a světová		

8. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
<ul style="list-style-type: none"> - dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu - v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči 	Mluvený projev, mluvené žánry <ul style="list-style-type: none"> - kultivovaný projev - připravený i nepřipravený projev na základě poznámek (řečnictví) - diskuse - připravený projev na základě poznámek (referát) 	OSV (komunikace, rozvoj sociálních dovedností, formování studijních dovedností) VDO (rozvíjení schopnosti naslouchání, rozvoj komunikativních, formulačních a prezentačních dovedností)	
<ul style="list-style-type: none"> - uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní 	Písemný projev <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika - výklad - úvaha 	Mezipředmětové vztahy – odborná témata z různých předmětů (Chemie, Fyzika, Biologie, Zeměpis, Dějepis)	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
<ul style="list-style-type: none"> - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami - rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, zdůvodní jejich užití 	Obecné poučení o jazyce Jazykové příručky <ul style="list-style-type: none"> - práce s jazykovými příručkami Jazyky, jejich dělení a vývoj <ul style="list-style-type: none"> - dělení jazyků, jazykové rodiny - indoevropské jazyky - slovanské jazyky, příbuzné jazyky - praslověnština, staroslověnština Čeština jako jazyk mateřský <ul style="list-style-type: none"> - rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky) 	Mezipředmětové vztahy dle volby textu Zeměpis, Dějepis, cizí jazyky VMEGS (život v cizích zemích, pozitivní postoje k jinakosti, překonání předsudků a stereotypů)	v průběhu celého školního roku práce s příručkami
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby 	Slovní zásoba a tvoření slov Obohacování slovní zásoby <ul style="list-style-type: none"> - přejímání 		
<ul style="list-style-type: none"> - spisovně vyslovuje běžně užívaná cizí slova 	Zvuková stránka jazyka Zásady spisovné výslovnosti <ul style="list-style-type: none"> - výslovnost přejatých a cizích slov 		
<ul style="list-style-type: none"> - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí 	Pravopis lexikální, morfologický, syntaktický Pravidla českého pravopisu <ul style="list-style-type: none"> - opakování, osvojování pravidel - procvičování Psaní slov přejatých a cizích	Dějepis, Fyzika, Chemie apod. (cizí odborné termíny)	procvičování v průběhu celého školního roku
<ul style="list-style-type: none"> - správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci 	Tvarosloví Tvary přejatých slov, skloňování cizích jmen Slovní druhy <ul style="list-style-type: none"> - třídění slovních druhů (opakování a procvičování) Ohebné slovní druhy <ul style="list-style-type: none"> - opakování a procvičování - zájmeno týž/tentýž (informativně) - slovesa (opakování, slovesný vid) Neohebné slovní druhy <ul style="list-style-type: none"> - opakování a procvičování příslovcí - předložky vlastní a nevlastní - spojky souřadící a podřadící - částice a citoslovce 		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě 	Skladba Věta a výpověď <ul style="list-style-type: none"> - procvičování učiva Stavba věty jednoduché <ul style="list-style-type: none"> - procvičování učiva 		kombinace tradiční a valenční syntaxe

	<ul style="list-style-type: none"> - významové poměry mezi souřadně spojenými větnými členy - interpunkce Souvětí <ul style="list-style-type: none"> - věta hlavní a vedlejší - druhy vedlejších vět - souvětí podřadné a souřadné - významové poměry mezi souřadně spojenými větami - interpunkce Stavba textová		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
<ul style="list-style-type: none"> - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo 	Čtenářská dílna Samostatná četba <ul style="list-style-type: none"> - doporučená četba (dle seznamu zadaného vyučujícím) - četba dle vlastního výběru (divadelní nebo filmové představení) - vedení záznamů o četbě - práce s textem dle zadání - hodnocení přečteného, vyjadřování vlastního názoru - sdílení čtenářských zážitků - formulace individuálního pochopení textu 	OSV (uvědomování si mravních rozměrů lidského chování, formování studijních dovedností) MDV (vnímání psaného projevu, jeho stavby, rozvíjení schopnosti argumentovat) MKV (jiná etnika – jejich literatura, témata svobody a rovnosti) EGS (život v cizích zemích, pozitivní postoje k jinakosti, překonání předsudků a stereotypů)	v průběhu školního roku základy literární teorie a historie, literárně-výchovné aktivity, čtenářská dílna
<ul style="list-style-type: none"> - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla 	Interpretace literárních děl Interpretace literárních textů <ul style="list-style-type: none"> - formální stránka lit. díla, jazyk, struktura - téma, smysl lit. díla (volba textů dle uvedených druhů a žánrů) 		
<ul style="list-style-type: none"> - přednese přiměřený literární text - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla 	Tvořivé činnosti s literárním textem Přednes uměleckého textu <ul style="list-style-type: none"> - přednes vhodného literárního textu Reprodukce textu <ul style="list-style-type: none"> - volná reprodukce textu - záznam a reprodukce hlavních myšlenek 		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora 	Literární druhy a žánry, hlavní vývojová období národní a světové literatury – vybraná díla Literární druhy a žánry <ul style="list-style-type: none"> - poezie, próza, drama - žánry lyrické, epické, dramatické Literatura osvícenství a preromantismu <ul style="list-style-type: none"> - světová literatura období osvícenství - preromantismus Literatura 19. století <ul style="list-style-type: none"> - světová literatura období romantismu - česká literatura období národního obrození, český romantismus - světová literatura – realismus a naturalismus - česká literatura 2. poloviny 19. století Literatura přelomu století <ul style="list-style-type: none"> - světová literatura přelomu století - česká literatura přelomu století Literatura meziválečná <ul style="list-style-type: none"> -světová literatura - česká literatura - české meziválečné divadlo 	Dějepis, Hudební a Výtvarná výchova	

- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Základy literární teorie a historie Literární dílo – vrstvy a prvky - struktura literárního díla - jazyk literárního díla		
--	--	--	--

9. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči - zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Mluvený projev, mluvené žánry - připravený i nepřípravený projev (i bez poznámek) - diskuse	OSV (komunikace, rozvoj sociálních dovedností, formování studijních dovedností) MDV (vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, volba vhodných prostředků, rozvíjení schopnosti vést dialog a argumentovat) VDO (rozvíjení schopnosti naslouchání, rozvoj komunikativních, formulačních a prezentačních dovedností)	
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Naslouchání - kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího) - manipulativní působení projevu - zvukové a mimojazykové prostředky souvislého projevu		
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Čtení - kritické (analytické, hodnotící) - práce s texty z oblasti publicistiky, médií, reklamy		
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru - uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní	Písemný projev Úřední písemnosti - žádost - strukturovaný životopis Úvaha Základní slohové postupy a žánry - shrnutí dosavadních poznatků - slohotvorní činitelé - shrnutí poznatků o stylu Publicistické útvary - vybrané útvary (komentář, fejeton, reportáž, rozhovor) - přesvědčování a manipulace	Průřezová témata dle volby tématu úvahy (VDO, MDV, EGS, MKV, EV)	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami - rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, zdůvodní jejich užití	Obecné poučení o jazyce Jazykové příručky - práce s příručkami Čeština jako jazyk mateřský - spisovný a nespisovný jazyk Vývoj českého jazyka - vývoj českého jazyka (nejdůležitější etapy) - vývoj v dnešní době - archaismy, historismy, neologismy	Dějepis OSV (rozvoj studijních dovedností, schopnost řešit problémy) MDV (hodnocení projevů a textů v médiích, volba vhodných prostředků, vnímání mluveného i psaného projevu a jeho stavby)	práce s příručkami během celého školního roku
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slohotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopis lexikální, morfologický, syntaktický Pravopis cizích vlastních jmen Pravidla českého pravopisu - opakování, osvojování pravidel - procvičování		v průběhu celého školního roku

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazéměch 	<p>Slovní zásoba a tvoření slov Obohacování slovní zásoby</p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba a její jednotky, tvoření slov - slohové rozvrstvení slovní zásoby <p>Význam slova</p> <ul style="list-style-type: none"> - homonyma, synonyma, antonyma - odborné názvy - slova nadřazená, podřazená, souřadná - slova jednoznačná a mnohoznačná <p>Stavba slova a tvoření slov</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba slova, rozbory 	<p>Odborné názvosloví – Fyzika, Chemie</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci 	<p>Tvarosloví Slovní druhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - třídění slovních druhů <p>Ohebné slovní druhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - procvičování probraného učiva - skloňování cizích vlastních jmen - slovesné třídy a vzory - přechodníky (informativně) 	<p>Dějepis, Výtvarná výchova, Hudební výchova (osobnosti z různých oborů)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí 	<p>Skladba Výpověď'</p> <ul style="list-style-type: none"> - věta s podmínkou, bez podmínky, větný ekvivalent - funkce vět a větných ekvivalentů <p>Věta jednoduchá</p> <ul style="list-style-type: none"> - větné členy základní a rozvíjející - větné členy nerozvité, rozvité, souřadně spojené - přístavkový vztah - výrazy, které nejsou větnými členy - samostatný větný člen, osamostatněný větný člen, elipsa <p>Souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> - souvětí souřadné a podřadné - souvětí s více než dvěma větami - interpunkce - významové poměry mezi souřadně spojenými větami <p>Tvoření vět</p> <ul style="list-style-type: none"> - základy valenční syntaxe - zásady českého slovosledu - odchylky a nejčastější chyby <p>Stavba textová</p> <ul style="list-style-type: none"> - vsuvka - prostředky návaznosti v jazykových projevech 		<p>kombinace tradiční a valenční syntaxe</p>
<ul style="list-style-type: none"> - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace 	<p>Tvorba textů</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorba vlastních textů s využitím znalostí z oblasti slovní zásoby, tvarosloví, pravopisu, zvukové stránky jazyka, včetně zpracování textu na počítači (typografické zásady, dělení slov, členění textu apod.) či jeho ústního přednesu (včetně neverbální komunikace) 	<p>Informatika</p>	<p>Absolventská práce</p>
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
<ul style="list-style-type: none"> - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo - rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty 	<p>Čtenářská dílna Samostatná četba</p> <ul style="list-style-type: none"> - doporučená četba (dle seznamu zadaného vyučujícím) - četba dle vlastního výběru (divadelní nebo filmové představení) - vedení záznamů o četbě - práce s textem dle zadání - hodnocení přečteného, vyjadřování vlastního názoru - sdílení čtenářských zážitků - formulace individuálního pochopení textu 	<p>VDO (demokratické zásady, respekt k lidským právům a svobodám, rozvoj kritického myšlení a posuzování problémů) OSV (uvědomování si mravních rozměrů lidského chování, formování studijních dovedností, tolerance jiných názorů) MDV (vnímání psaného projevu, rozpoznání manipulace)</p>	<p>v průběhu školního roku základy literární teorie a historie, literárně-výchovné aktivity, čtenářská dílna</p>

		MKV (jiná etnika – jejich literatura, témata svobody, rovnosti v literatuře) EGS (život v cizích zemích, pozitivní postoje k jinakosti, překonávání předsudků a stereotypů)	
- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Interpretace literárních děl Interpretace literárních textů - formální stránka lit. díla, jazyk, struktura - téma, smysl lit. díla (volba textů dle uvedených druhů a žánrů)		
- přednese přiměřený literární text - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla	Tvořivé činnosti s literárním textem Přednes uměleckého textu - přednes vhodného literárního textu Reprodukce textu - volná reprodukce textu - záznam a reprodukce hlavních myšlenek		
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Literární druhy a žánry, hlavní vývojová období národní a světové literatury – vybraná díla Literární druhy a žánry - poezie, próza, drama - žánry lyrické, epické a dramatické ve 20. století v české i světové literatuře Světová literatura 2. pol. 20. stol. a současnosti - významná díla velkých literatur (francouzsky, německy mluvících zemí, anglicky psaná literatura, ruský psaná literatura) - významná díla menších národních literatur Česká literatura 2. pol. 20. století a současnosti - významná díla a autoři oficiální, exilové a samizdatové literatury od r. 1945 do r. 1989 - literatura po r. 1989, současná literatura	Dějepis, Hudební a Výtvarná výchova	
- rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Základy literární teorie a historie Obecná charakteristika literatury - dělení umělecké literatury - věda o literatuře Literární dílo – vrstvy a prvky - struktura literárního díla - jazyk literárního díla, téma, kompozice		
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Porovnání literárního díla a jeho filmového zpracování - dílo českého autora 20. století		
- vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Vyhledávání podkladů pro práci s textem a studium Vyhledávání informací - knihovna, práce s katalogy (elektronickými) - práce s různými zdroji informací na internetu		

PŘEHLED UČIVA ETICKÉ VÝCHOVY, KTERÉ JE OBSAŽENO V UČIVU ČJ

Téma	Učivo	Zařazeno do ročníku
------	-------	---------------------

KOMUNIKACE		
	OTEVŘENÁ KOMUNIKACE	
	- zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog	6.
	AKTIVNÍ NASLOUCHÁNÍ	
	- cíle, výhody, způsob a nácvik aktivního naslouchání	6., 7., 9.
REÁLNÉ A ZOBRAZENÉ VZORY		
	POZITIVNÍ VZORY VERSUS POCHYBNÉ IDOLY	
	- vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny (v rámci učiva interpretace literárních děl – zejména pohádky, báje a pověsti, příběhy o dětech a pro děti, bajky, texty ke všem obdobím dějin literatury)	6., 7., 8., 9.
	- výběr vhodné osoby, postavy pro popis osoby, literární nebo filmové postavy, charakteristiku	7., 8.
	PODPORA POZITIVNÍHO PŮSOBNÍ TELEVIZE A MÉDIÍ	
	- kritický přístup k působení médií, účinná obrana proti manipulaci médií (komunikativní záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, práce s texty z oblasti publicistiky, médií, reklamy)	9.
INICIATIVA A KOMPLEXNÍ PROSOCIÁLNOST		
	INICIATIVA A TVOŘIVOST	
	- nácvik tvořivosti v rámci tvořivých činností s literárním textem	6., 7.
	UPLATNĚNÍ KOMPLEXNÍ PROSOCIÁLNOSTI	
	- bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa (cestopis, knihy o dětech a pro děti) - vztah k menšinám (zejména lit. období druhé světové války, lit. tvorba menšin – pohádky, pověsti apod.)	6., 7., 9.
APLIKOVANÁ ETICKÁ VÝCHOVA		
	ETICKÉ HODNOTY	
	- smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctností - svědomí a jeho rozvoj (témata pro úvahu, diskusi, v rámci interpretace literárních textů)	8., 9.

 Poznámky: